

3. Sheldrick G. M. Program for Crystal Structures Refinement / G. M. Sheldrick. – University of Göttingem, Germany, 1997. – 215 p.
4. Sheldrick G. M. Program for the Solution of Crystal Structures / G. M. Sheldrick. – University of Göttingem, Germany, 1985. – 15 p.
5. Spek A. L. PLATON, A Multipurpose Crystallographic Tool / A. L. Spek. – Utrecht University, Utrecht, The Netherlands, 2007. – 57 p.

Строк Оксана, Гулай Любомир, Дашкевич Марек. Кристаллическая структура соединения $\text{Ce}_3\text{Mg}_{0,5}\text{Si}_7$. Методом монокристалла (автоматический монокристалльный дифрактометр KUMA-4, оснащенный камерой CCD, MoK_α -излучение, графитовый монохроматор) изучена кристаллическая структура соединения $\text{Ce}_3\text{Mg}_{0,5}\text{Si}_7$. Оно кристаллизуется в гексагональной сингонии (структурный тип $\text{La}_3\text{Mn}_{0,5}\text{Si}_7$, символ Пирсона $hP23$, пространственная группа $P6_3$, $a = 1,0272(1)$, $c = 0,57065(7)$ нм).

Ключевые слова: РЗМ, халькогениды, кристаллическая структура, метод монокристалла.

Strok Oksana, Gulay Lyubomir, Daszkiewicz Marek. Crystal Structure of the $\text{Ce}_3\text{Mg}_{0,5}\text{Si}_7$ Compound. The crystal structure of the $\text{Ce}_3\text{Mg}_{0,5}\text{Si}_7$ compound was determined by means of X-Ray single-crystal diffraction (KUMA-4 four-circle diffractometer with CCD camera, MoK_α -radiation, graphite monochromator). It crystallizes in hexagonal syngony (structure type $\text{La}_3\text{Mn}_{0,5}\text{Si}_7$, Pearson symbol $hP23$, space group $P6_3$, $a = 1,0272(1)$, $c = 0,57065(7)$ nm).

Key words: Rare-earth metals, chalcogenides, crystal structure, X-Ray single-crystal diffraction.

Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки;
Інститут низьких температур і структурних
досліджень ПАН, м. Вроцлав (Республіка Польща)

Стаття надійшла до редколегії
08.04.2013 р.

УДК 546.57:546.681:546.811

Микола Шевчук

Система $\text{AgGaS}_2 + \text{GeSe}_2 \Leftrightarrow \text{AgGaSe}_2 + \text{GeS}_2$

Досліджено систему $\text{AgGaS}_2 + \text{GeSe}_2 \Leftrightarrow \text{AgGaSe}_2 + \text{GeS}_2$. Побудовано проекцію поверхні ліквідусу, ізотермічний переріз при 720 К та три політермічних перерізи. Ліквідус системи складається із трьох полів первинної кристалізації α -, γ - і β -твердих розчинів, які кристалізуються в тетрагональній, ромбічній та моноклінній сингонії відповідно. У системі немає стабільної діагоналі, що відносить її до взаємних зворотних систем.

Ключові слова: діаграма стану, тверді розчини, параметри ґратки.

Постановка наукової проблеми та її значення. Сполуки типу $\text{A}^{\text{I}}\text{B}^{\text{III}}\text{C}_2^{\text{VI}}$ широко використовують у нелінійній оптиці [5; 11; 18]. Для розширення ділянки прозорості та кута двопробного заломлення привертає увагу дослідження систем $\text{A}^{\text{I}}\text{B}^{\text{III}}\text{C}_2^{\text{VI}}-\text{D}^{\text{IV}}\text{C}_2^{\text{VI}}$ [14–16].

Аналіз досліджень цієї проблеми. У літературі немає відомостей про дослідження фазових рівноваг у системі $\text{AgGaS}_2 + \text{GeSe}_2 \Leftrightarrow \text{AgGaSe}_2 + \text{GeS}_2$, тому метою цієї роботи є вивчення діаграми стану і меж твердих розчинів для оцінки можливості отримання нових матеріалів для нелінійної оптики.

За даними [8; 13] AgGaS_2 та AgGaSe_2 плавляться конгруентно при 1273 К та 1124 К відповідно. Тіогалат срібла кристалізується в тетрагональній сингонії, ПГ $I \bar{4}2d$; $a = 0,57572$ нм, $c = 1,03036$ нм [3]. Селеногалат срібла є ізоструктурним до нього (ПГ $I \bar{4}2d$; $a = 0,5992$ нм, $c = 1,0880$ нм) [10]. Згідно з даними [4; 12] GeS_2 та GeSe_2 плавляться конгруентно при 1123 К та 1015 К відповідно. Диселенід германію кристалізується в моноклінній сингонії, ПГ $P2_1/c$; $a = 0,7016$ нм, $b = 1,6796$ нм $c = 1,1831$ нм, $\beta = 90^\circ 66'$ [9]. Дисульфід германію кристалізується також у моноклінній сингонії, ПГ $P2_1/c$; $a = 0,6640$ нм, $b = 1,6150$ нм, $c = 1,143$ нм, $\beta = 90^\circ 34'$ [10]. Системи $\text{AgGaS}_2-\text{AgGaSe}_2$ [19] і $\text{GeS}_2-\text{GeSe}_2$ [2], які є обмежувальними в обмінній системі, характеризуються необмеженою розчинністю в рідкому і

твердому станах. Системи $\text{AgGaS}_2\text{-GeS}_2$ та $\text{AgGaSe}_2\text{-GeSe}_2$ – евтектичного типу з утворенням проміжних γ -фаз стехіометричного складу AgGaGeS_4 [15] та $\text{AgGaGe}_3\text{Se}_8$ [14] відповідно. Координати евтектичних точок такі: e_1 – 42 мол. % GeS_2 , 1121 К, e_2 – 93 мол. % GeS_2 , 1095 К та 55 мол. % GeSe_2 , 978 К, 93 мол. % GeSe_2 , 973 К відповідно. Розчинність при 720 К на основі AgGaS_2 та AgGaGeS_4 становить 0–32 і 48–55 мол. % GeS_2 відповідно, а на основі AgGaSe_2 та $\text{AgGaGe}_3\text{Se}_8$ – 0–55 і 65–88 мол. % GeSe_2 . Розчинність на основі GeS_2 та GeSe_2 є незначною [14; 15]. Між AgGaGeS_4 та $\text{AgGaGe}_3\text{Se}_8$ існує необмежена розчинність у рідкому і твердому станах [17].

Матеріали і методи. Під час дослідження фазових рівноваг у системі $\text{AgGaS}_2 + \text{GeS}_2 \Leftrightarrow \text{AgGaSe}_2 + \text{GeSe}_2$ було просинтезовано 147 сплавів. Синтез сплавів системи проводили у два етапи з елементарних компонентів (срібло – 99,99 ваг. %; галій – 99,9997 ваг. %; германій – 99,9999 ваг. %, сірка – 99,997 ваг. %; селен – 99,997 ваг. %) у вакуумованих до тиску 0,1 Па кварцових ампулах. На першому етапі ампули нагрівали в полум'ї киснево-газового пальника до повного зв'язування елементарної сірки. На другому етапі ампули поміщали у шахтну піч і нагрівали зі швидкістю 20–30 К/год. При максимальній температурі синтезу 1400 К проводили восьмигодинну витримку з періодичним вібраційним перемішуванням. Надалі ампули охолоджували (10 К/год) до 720 К. Гомогенізуючий відпал проводився протягом 500 год із подальшим гартуванням у холодній воді. Для сплавів на основі AgGaS_2 та AgGaSe_2 характерний від'ємний коефіцієнт термічного розширення [7], тому для запобігання окисненню речовини сплавів у випадку розтріскування ампул у процесі охолодження використовували подвійні кварцові контейнери.

У процесі дослідження сплавів використовували диференціальний термічний, рентгенофазовий і мікроструктурний аналізи. Диференціальний термічний аналіз проводили на термографі ВДТА-8МЗ, як еталон обрано порошок W. Зразки нагрівали зі швидкістю 10 К/хв. Температурний контроль здійснювали W-Re0,05/W-Re0,2 термопарою. Рентгенофазовий аналіз проведено на дифрактометрі ДРОН 4-13, CuK_α -випромінювання, результати РФА обробляли за допомогою методу найменших квадратів. Мікроструктурний аналіз здійснювали на мікротвердометрі Leica VMHT Auto.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Політермічний переріз $\text{AgGaS}_2\text{-AgGaGe}_3\text{Se}_8$ (рис. 1) досліджено для встановлення положення ізотерм, моноваріантної лінії на проекції поверхні ліквідусу та ділянок існування α - та γ -твердих розчинів. Ліквідус перерізу складається із двох ліній, що відповідають первинній кристалізації α - та γ -твердих розчинів і дотикаються в точці проходження моноваріантної лінії з координатами: 38 мол. % $\text{AgGaGe}_3\text{Se}_8$, 1007 К.

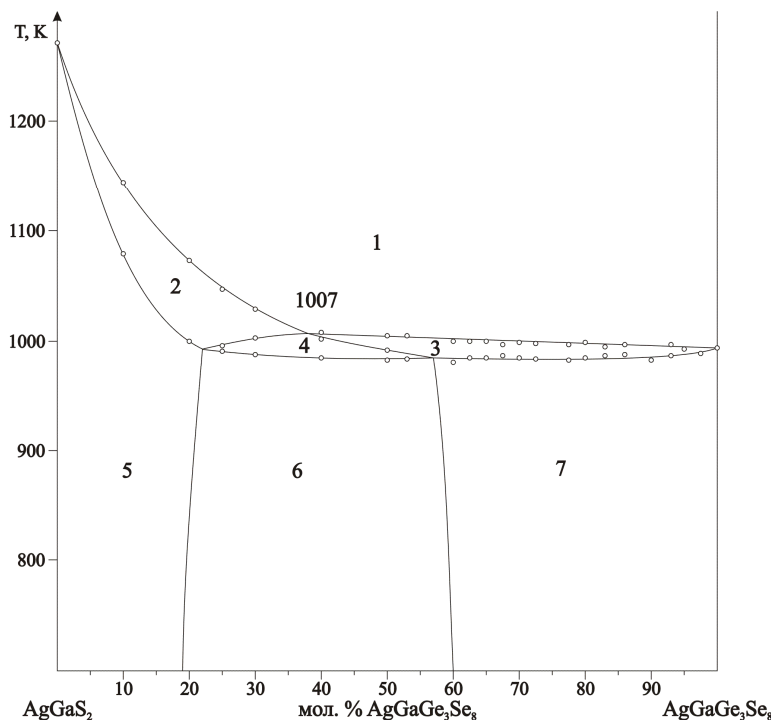

Рис. 1. Політермічний переріз $\text{AgGaS}_2\text{-AgGaGe}_3\text{Se}_8$: 1 – L, 2 – L + α , 3 – L + γ , 4 – L + α + γ , 5 – α , 6 – α + γ , 7 – γ

Підсолідусна частина складається з двох полів α - та γ -твердих розчинів, розділених між собою полем двофазної ділянки. Протяжність α -твердих розчинів на основі AgGaS_2 становить 0–22 мол. % $\text{AgGaGe}_3\text{Se}_8$ при 993 К і зменшується до 0–19 мол. % $\text{AgGaGe}_3\text{Se}_8$ при 720 К. Ділянка існування γ -твердих розчинів на основі $\text{AgGaGe}_3\text{Se}_8$ становить 57–100 мол. % $\text{AgGaGe}_3\text{Se}_8$ при 985 К і звужується до 60–100 мол. % $\text{AgGaGe}_3\text{Se}_8$ при 720 К. Вигляд кривих зміни параметрів ґратки твердих розчинів у двофазній ділянці, похилий хід кривої (рис. 2) вказують на неквазібінарність цього перерізу.

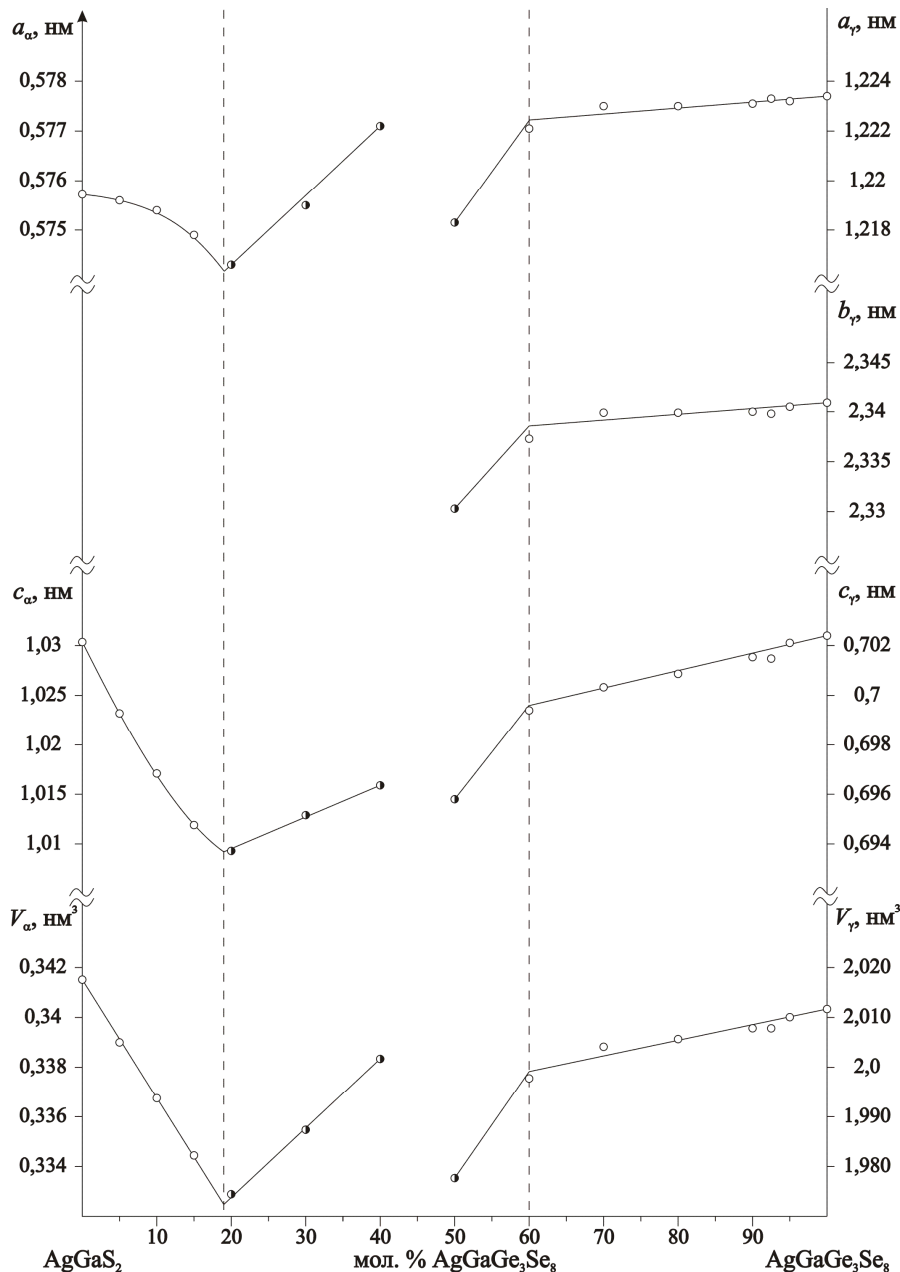

Рис. 2. Зміна параметрів ґратки сплавів перерізу AgGaS_2 – $\text{AgGaGe}_3\text{Se}_8$ при 720 К

Політермічний переріз AgGaGeS_4 – GeSe_2 подано на рисунку 3. Ліквідус перерізу складається із двох ліній, що відповідають первинній кристалізації γ - та β -твердих розчинів і дотикаються в точці проходження моноваріантної лінії з координатами: 88 мол. % GeSe_2 , 1009 К. Точці, що відповідає сполуці AgGaGeS_4 , на діаграмі відповідають два температурних ефекти, оскільки температурний максимум сполуки AgGaGeS_4 на діаграмі стану системи AgGaS_2 – GeS_2 зміщений від стехіометричного складу в бік GeS_2 [15]. Підсолідусна частина складається з трьох полів γ -, β -твердих розчинів, які розділені між собою двофазним полем $\gamma + \beta$.

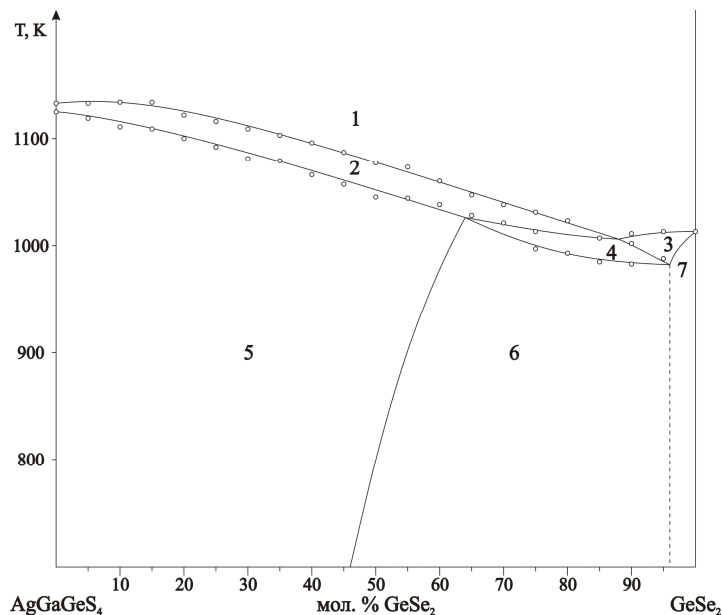

Рис. 3. Політермічний переріз $\text{AgGaGeS}_4\text{-GeSe}_2$: 1 – L, 2 – L + γ , 3 – L + β , 4 – L + γ + β , 5 – γ , 6 – γ + β , 7 – β

Протяжність γ -твердих розчинів на основі AgGaGeS_4 становить 0–64 мол. % GeSe_2 при 1026 К і зменшується до 0–46 мол. % GeSe_2 при 720 К. Ділянка існування β -твердих розчинів на основі GeSe_2 становить 96–100 мол. % GeSe_2 при 720 К. Вигляд кривої зміни параметрів елементарних ґраток твердих розчинів у двофазній ділянці (рис. 4) вказує на неквазібінарність цього перерізу.

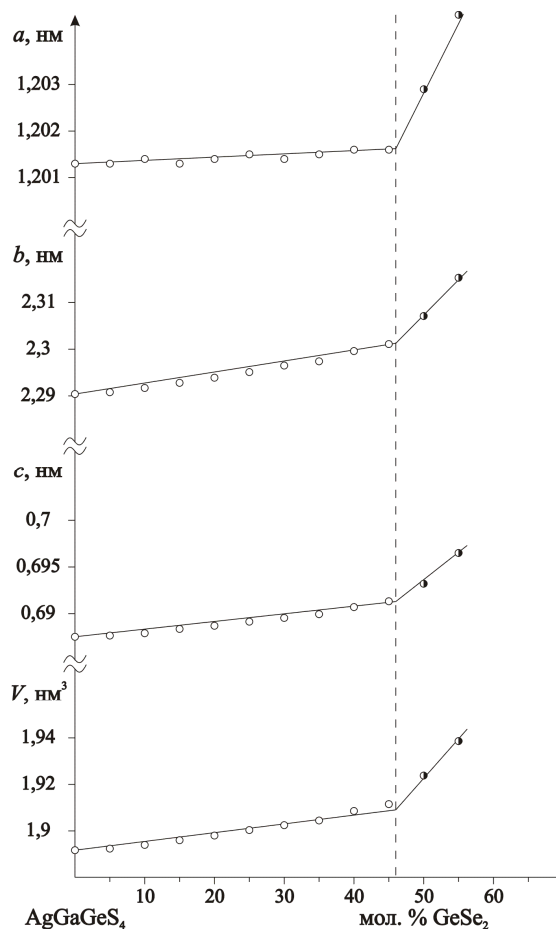

Рис. 4. Зміна параметрів ґратки сплавів перерізу $\text{AgGaGeS}_4\text{-GeSe}_2$ при 720 К

Політермічний переріз $\text{AgGaGe}_3\text{Se}_8\text{-GeSe}_2$ досліджено для встановлення положення ізотерм проєкції поверхні ліквідусу та меж існування γ - та β -твердих розчинів. Картина фазових рівноваг перерізу (рис. 5) є аналогічною перерізу $\text{AgGaGe}_3\text{S}_4\text{-GeSe}_2$. Аналіз ходу кривих зміни параметрів ґратки (рис. 6) свідчить, що у двофазній ділянці цей переріз є неквазібінарним.

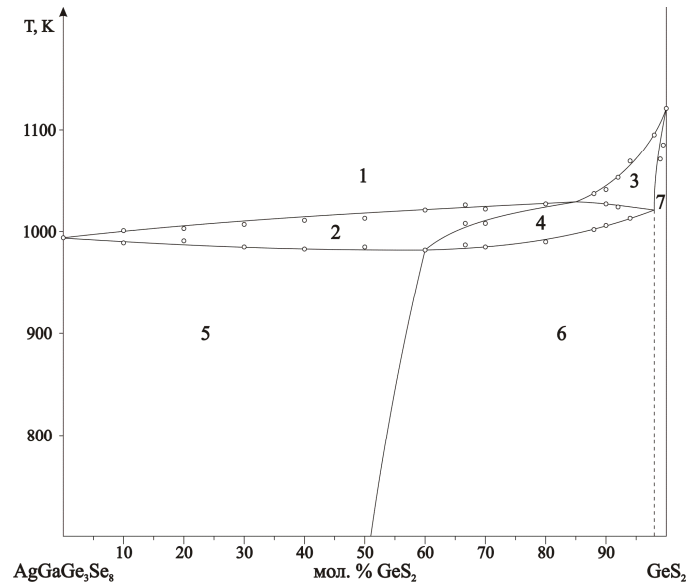

Рис. 5. Політермічний переріз $\text{AgGaGe}_3\text{Se}_8\text{-GeS}_2$: 1 – L, 2 – L + γ , 3 – L + β , 4 – L + γ + β , 5 – γ , 6 – γ + β , 7 – β

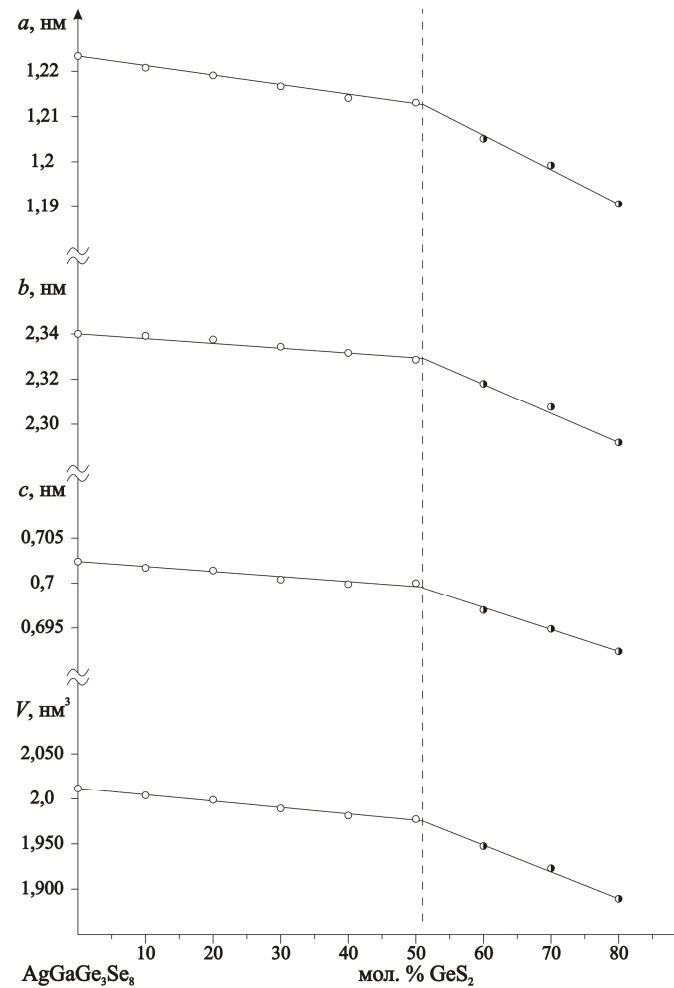
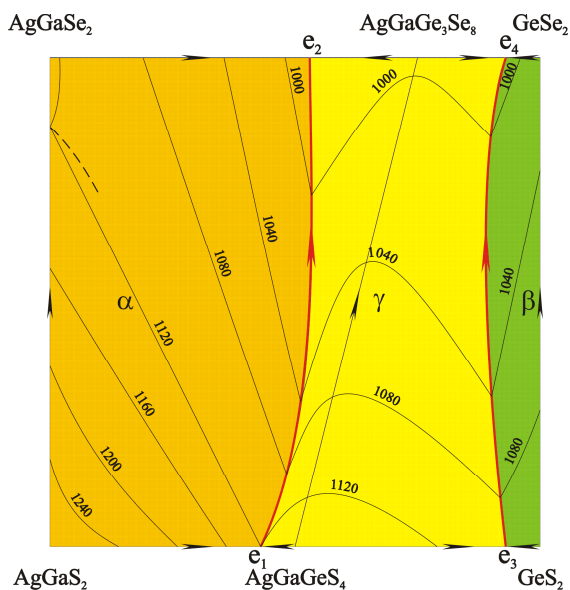

Рис. 6. Зміна параметрів ґратки сплавів перерізу $\text{AgGaGe}_3\text{Se}_8\text{-GeS}_2$ при 720 К

Рис. 7. Проекція поверхні ліквідусу потрійної взаємної системи $\text{AgGaS}_2 + \text{GeSe}_2 \rightleftharpoons \text{AgGaSe}_2 + \text{GeSe}_2$

чинів є меншим і займає близько третини площі концентраційного чотирикутника. Поле β-твердих розчинів локалізоване поблизу квазібінарної системи $\text{GeSe}_2\text{–GeSe}_2$. Ізотерми ліквідусу мають дещо вигнутий характер у бік AgGaS_2 , $\text{AgGaGe}_3\text{Se}_8$ та GeSe_2 .

Ізотермічний переріз потрійної взаємної системи $\text{AgGaS}_2 + \text{GeSe}_2 \rightleftharpoons \text{AgGaSe}_2 + \text{GeSe}_2$ (рис. 8) містить три однофазні ділянки α-, γ- і β-твердих розчинів, витягнутих уздовж перерізів чотирикутника, в яких утворюються неперервні ряди твердих розчинів. Ділянки γ-твердих розчинів розміщені між двома ділянками α + γ і γ + β. Розчинність дихалькогенідів германію при 720 К в $\text{AgGaS}_{2x}\text{Se}_{2(1-x)}$ становить 0–52 мол. % GeSe_2 з боку $\text{AgGaSe}_2\text{–GeSe}_2$ і зменшується до 0–32 мол. % GeSe_2 з боку $\text{AgGaS}_2\text{–GeSe}_2$.

Розчинність при 720 К на основі $\text{AgGaGe}_{(1+2x)}\text{S}_{4(1-x)}\text{Se}_{8x}$ становить 65–88 мол. % GeSe_2 з боку $\text{AgGaSe}_2\text{–GeSe}_2$ і зменшується до 48–57 мол. % GeSe_2 з боку $\text{AgGaS}_2\text{–GeSe}_2$. Розчинність на основі $\text{GeSe}_{2x}\text{S}_{2(1-x)}$ є незначною і становить при 720 К 96–100 мол. % GeSe_2 з боку $\text{AgGaSe}_2\text{–GeSe}_2$ зі зменшенням до 98–100 мол. % GeSe_2 з боку $\text{AgGaS}_2\text{–GeSe}_2$. Як видно з рисунка 8, розчинність селенідних сполук більша, ніж – сульфідних.

Висновки. Вперше побудовано діаграми стану п'яти політермічних перерізів, проекцію поверхні ліквідусу та ізотермічний перетин системи $\text{AgGaS}_2 + \text{GeSe}_2 \rightleftharpoons \text{AgGaSe}_2 + \text{GeSe}_2$ при 720 К. Встановлено, що утворення γ-твердих розчинів у системі $\text{AgGaGeS}_4\text{–AgGaGe}_3\text{Se}_8$ унеможлиблює квазібінарність перерізів, що відповідають діагоналям чотирикутника концентрацій та інших перерізів, які її перетинають, і згідно з класифікацією [1] відносить систему $\text{AgGaS}_2 + \text{GeSe}_2 \rightleftharpoons \text{AgGaSe}_2 + \text{GeSe}_2$ до зворотно взаємних.

Джерела та література

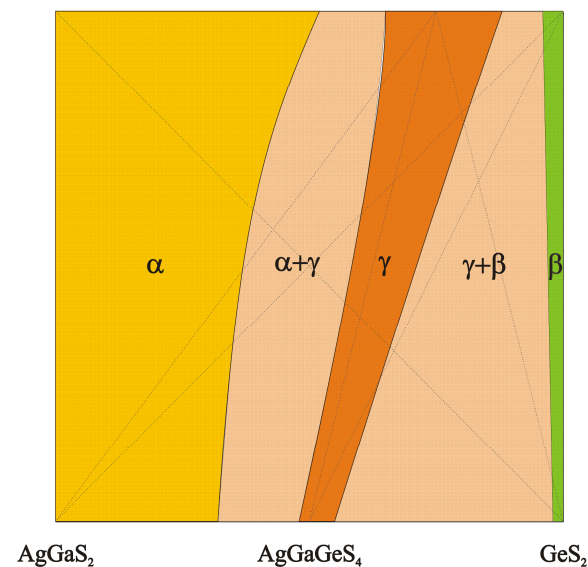
1. Аносов В. Я. Основы физико-химического анализа / В. Я. Аносов, М. И. Озерова, Ю. Я. Фиалков. – М. : Наука, 1976. – 503 с.

Проекція поверхні ліквідусу потрійної взаємної системи $\text{AgGaS}_2 + \text{GeSe}_2 \rightleftharpoons \text{AgGaSe}_2 + \text{GeSe}_2$ та ізотермічний переріз при 720 К

Проекцію поверхні ліквідусу потрійної взаємної системи $\text{AgGaS}_2 + \text{GeSe}_2 \rightleftharpoons \text{AgGaSe}_2 + \text{GeSe}_2$ (рис. 7) побудовано на підставі літературних даних стосовно систем $\text{AgGaS}_2\text{–AgGaSe}_2$ [19], $\text{GeSe}_2\text{–GeSe}_2$ [2], $\text{AgGaSe}_2\text{–GeSe}_2$ [14], $\text{AgGaS}_2\text{–GeSe}_2$ [15], $\text{AgGaS}_2\text{–GeSe}_2$, $\text{AgGaSe}_2\text{–GeSe}_2$, $\text{AgGaGeS}_4\text{–AgGaGe}_3\text{Se}_8$ [17] та отриманих результатів дослідження ряду політермічних перерізів.

Ліквідус взаємної обмінної системи складається з трьох полів первинної кристалізації α-, γ- і β-твердих розчинів на основі $\text{AgGaS}_{2x}\text{Se}_{2(1-x)}$, $\text{AgGaGe}_{(1+2x)}\text{S}_{4(1-x)}\text{Se}_{8x}$, $\text{GeSe}_{2x}\text{S}_{2(1-x)}$ відповідно, розділених між собою двома моноваріантними лініями e_1e_2 та e_3e_4 . Поле первинної кристалізації α-фази як твердого розчину на основі високотемпературних фаз системи є найбільшим і займає майже половину площі концентраційного чотирикутника. Поле первинної кристалізації γ-твердих розчинів

Рис. 8. Ізотермічний переріз потрійної взаємної системи $\text{AgGaS}_2 + \text{GeSe}_2 \rightleftharpoons \text{AgGaSe}_2 + \text{GeSe}_2$ при 720 К

2. Караханова М. И. Изучение системы Ge–S–Se по разрезу GeS₂–GeSe₂ / М. И. Караханова, Л. П. Соколова // Неорган. материалы. – 1976. – Т. 12, № 8. – С. 1484–1485.
3. Киш З. З. Сложные халькогениды в системах A^I–B^{III}–C^{VI} / [З. З. Киш, Е. Ю. Переш, Е. Е. Семрад] ; под ред. В. Б. Лазарева. – М. : Металлургия, 1993. – 140 с.
4. Лю Цюнь-Хуа. О диселениде германия / Цюнь-Хуа Лю, А. С. Пашинкин, А. В. Новоселова // Журн. неорг. химии. – 1962. – Т. 7, № 9. – С. 2159–2161.
5. Некоторые фотоэлектрические свойства монокристаллов твердых растворов AgGa (Se_{0,75}S_{0,25})₂ / D. T. Guseinov, N. E. Gasanov, A. G. Kyazum-Zade, R. H. Nani // Phys. Tekhn. Polupr. – Vol. 15. – P. 1811.
6. Палатник Л. С. О тройных халькогенидах галлия типа A^IB^{III}C^{VI}₂ / Л. С. Палатник, Е. К. Белова // Изв. АН СССР. Неорган. материалы. – 1967. – Т. 3, № 6. – С. 967–973.
7. Andreyeva O. E. Investigation of the anisotropy of the characteristic of the lattice dynamics of the AgGaS₂ AgGaSe₂ crystals / O. E. Andreyeva, N. S. Orlova, I. V. Bondar // Materials for Electronics. – 1999. – Vol. 3. – P. 66–70.
8. Brandt G. Phase investigations in the silver – gallium – sulphur system / G. Brandt, V. Kramer // Mater. Res. Bull. – 1976. – Vol. 11, № 11. – P. 1381–1388.
9. Dittmar G. Die kristallstruktur von germanium diselenid / G. Dittmar, H. Schafer // Acta Cryst. – 1976. – B. 32, № 9. – S. 2726–2728.
10. Dittmar G. Die Kristallstruktur von H.T. – GeS₂ / G. Dittmar, H. Shafer // Acta Cryst. – 1975. – B. 31, № 7. – P. 2060–2064.
11. Hobden M.V. Optical Activity in a Non-enantiomorphous Crystal Silver Gallium Sulphide / M. V. Hobden // Nature. – 1967. – Vol. 216. – P. 678.
12. Le systeme ternaire germanium-tellure-soufre / S. Managlier Lacordaire, J. Rivet, P. Khodadad, J. Flahaut // Bull. Soc. Chim. France. – 1974. – № 11. – Part. 1. – P. 2451–2452.
13. Mikkelsen J. C. Ag₂Se–Ga₂Se₃ pseudobinary phase diagram / J. C. Mikkelsen // Mater. Res. Bul. – 1977. – Vol. 12, № 5. – P. 497–502.
14. Olekseyuk I. D. Crystal chemical properties and preparation of single crystal of AgGaSe₂–GeSe₂ γ -solid solution / I. D. Olekseyuk, A. V. Gulyak, L. V. Sysa // J. Alloys Comp. – 1996. – Vol. 241. – P. 187.
15. Olekseyuk I. D. Phase equilibria in the AgGaS₂–GeS₂ systems / I. D. Olekseyuk, G. P. Gorgut, M. V. Shevchuk // Polish J. Chem. – 2002. – Vol. 76. – P. 915.
16. Pamplin B. R. Solubility of the group IV chalcogenides in I–III–IV₂ compounds / B. R. Pamplin, T. Ohachi, S. Maeda // Inst. Phys. Conf. Ser. – 1977. – Vol. 35. – P. 35–42.
17. Single crystal preparation and properties of the AgGaGeS₄–AgGaGe₃Se₈ solid solution / M. V. Shevchuk, V. V. Atuchin, A. V. Kityk // Journal of Crystal Growth. – 2011. – Vol. 318. – P. 708–712.
18. Study of Dispersion of Birefringence and Optical Activity of Silver Gallium Sulfide Selenide (AgGa(S_{1-x}Se_x)₂) Crystals / V. V. Badikov, I. N. Matveev and col. // Kristallografia. – 1981. – Vol. 26. – P. 537.
19. The AgGaS₂ + 2CdSe $\leftrightarrow$ AgGaSe₂ + 2CdS system / I. D. Olekseyuk, O. A. Husak, L. D. Gulay, O. V. Parasyuk // J. Alloys Comp. – 2004. – Vol. 367. – P. 25–35.

Шевчук Николай. Система $\text{AgGaS}_2 + \text{GeSe}_2 \leftrightarrow \text{AgGaSe}_2 + \text{GeS}_2$. Исследована система $\text{AgGaS}_2 + \text{GeSe}_2 \leftrightarrow \text{AgGaSe}_2 + \text{GeS}_2$. Построены проекция поверхности ликвидуса, изотермическое сечение при 720 К и три поли-термических сечения. Ликвидус системы состоит из трёх полей первичной кристаллизации α -, γ - и β -твёрдых растворов, которые кристаллизуются в тетрагональной, ромбической и моноклинной сингонии соответственно. В системе отсутствует стабильная диагональ, что относит её к взаимным обратимым системам.

Ключевые слова: диаграмма состояния, твёрдые растворы, периоды решётки.

Shevchuk Mykola. The System $\text{AgGaS}_2 + \text{GeSe}_2 \leftrightarrow \text{AgGaSe}_2 + \text{GeS}_2$. The system $\text{AgGaS}_2 + \text{GeSe}_2 \leftrightarrow \text{AgGaSe}_2 + \text{GeS}_2$. The liquidus surface projection, the isothermal section at 720 K, and polytermic three vertical sections were constructed. Liquidus of the system consists of three fields of primary crystallization of α -, β -, γ -has dissolved solids, which crystallize in the tetragonal, orthorhombic and monoclinic, respectively. The system does not have a stable diagonal, therefore it is classified as a reversible reciprocal system.

Key words: phase diagram, solid solutions, lattice parameter.

Луцький національний технічний університет

Стаття надійшла до редколегії
28.04.2013 р.